

עפ"ג (מרכז) 38795-05-24 - פלוני נ' מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ג 38795-05-24 פלוני נ' מדינת ישראל

בפני כבוד השופטת הבכירה, ברנט-אב"ד
כבוד השופט בורנשטין
כבוד השופט מיכלס

המערער פלוני
נגד

המשיבה מדינת ישראל

פסק דין

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט השלום ברמלה (כב' השופטת אילה אורן) מיום 11.4.2024 בת"פ 67211-03-23, בגדרו הורשע המערער על יסוד הודאתו בביצוע עבירת איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. על המערער הוטלו עליו העונשים הבאים:

א. מאסר למשך 5 חודשים אותו ירצה בדרך של עבודות שירות.

ב. מאסר מותנה למשך 6 חודשים, לבל יעבור כל עבירת אלימות, לרבות איומים למשך 3 שנים מסיום ריצוי עבודות השירות.

ג. פיצוי לנפגעת העבירה בסך 2,000 ₪.

ד. קנס בסך 500 ₪, או 2 ימי מאסר תמורתו.

2. מעובדות כתב האישום בהן הורשע המערער עולה שביום 22.3.2023, על רקע קנאה שאחזה במערער בעקבות שיחת טלפון שקיבלה אשתו ממכר (להלן: המתלוננת), שוחח המערער עם המתלוננת בטלפון ואיים עליה, בנוכחות ילדיהם, באומרו: "אם אני הולך להתאבד, אני רוצח מישהו, אני לבד לא אעלה לשמיים". כששאלה המתלוננת אם הוא מתכוון אליה, השיב המערער: "פלונית, אם את מתגרשת ממני ברור, אני לא אמשיך לחיות עם צער עצמי לבד, תצאי מהנקודה הזו [...] אל תכניסי אותי לפינה [...] אני לא אלך לבד מהעולם הזה ואני בטח לא אשב באיזה חור בכלא שישבתי ורצחתי מישהו [...] מה חשבת שאני הולך להתאבד עם עצמי".

3. בית משפט קמא עמד על הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשי המערער, ובהם זכותה של המתלוננת לשלוות נפשה, לביטחונה האישי ולחירות פעולתה. בהמשך, סקר בית משפט קמא את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירת האיומים, וקבע שמנעד הענישה נע, ככלל, בין מאסר מותנה לבין ענישה מוחשית בדמות מאסר בפועל לתקופות ממושכות, בהתאם לנסיבות המקרה. בענייננו, נקבע שמדובר באיומים ברף גבוה, שהושמעו בשיחת טלפון לאחר שהמתלוננת ביקשה מהמערער לחדול מלומר בנוכחות ילדיהם שבכוונתו להתאבד, והם משקפים תפיסה כוחנית וכפייתית של המערער כלפי המתלוננת. בנסיבות אלו, נקבע מתחם עונש הולם הנע בין מאסר קצר לבין 15 חודשי מאסר בפועל.

בהיעדר נזק קונקרטי שצפוי להיגרם למערער ככל שירשע, נדחתה בקשתו לביטול ההרשעה.

לצורך קביעת העונש בתוך המתחם שנקבע, התחשב בית משפט קמא בתסקירי המבחן, מהם עלתה תמונה מדאיגה של אדם בעל מסוכנות גבוהה שאינו מעוניין לשקם עצמו חרף הצהרותיו. ביטוי לעמדת המערער נמצא בסירובו להעביר לשירות המבחן תיעוד פסיכולוגי נדרש על אודותיו לצורך בחינת האפשרות לשלבו בתכנית טיפולית התואמת את צרכיו.

מהצד השני, שקל בית משפט קמא את העובדה שמדובר באירוע יחיד; המערער נעדר עבר פלילי; חלוף פרק זמן של כשנה מאז בוצעה העבירה; גירושי בני הזוג; והעובדה שהמערער מצוי בנתק מהמתלוננת. עוד צוין שמדברי המתלוננת בהודעתה במשטרה מיום 26.3.2024 עלה שהיא אינה לוקחת ברצינות את איומי המערער ואינה חשה מאוימת מפניו. אף ניתן משקל לפרק הזמן של חודשיים ימים בהם היה מצוי המערער במעצר ממש עד ששוחרר בתנאים.

באיזון הכולל מיקם בית משפט קמא את עונשו של המערער בחלק התחתון של מתחם העונש שקבע, והטיל עליו את העונשים כפי שפורטו בפתח הדברים.

טענות הצדדים

4. במסגרת נימוקי הערעור הדגיש הסנגור כי אינו עותר לבטל את הרשעת המערער, אולם באותה נשימה גלל באריכות את השתלשלות העניינים שהובילה לפתיחת התיק הפלילי, לטענתו "בחטא", כתוצאה ממידע שחשפה פסיכיאטרית למשטרה, בניגוד לחוק. נטען שהמערער פנה ביוזמתו לבדיקה פסיכיאטרית בעקבות איומיו על המתלוננת ומשמסר את סיבת הגעתו, פנתה הפסיכיאטרית למשטרה ודיווחה על אודות האיומים. לשיטת ב"כ המערער, הרופאה הפרה את חובת הסודיות החלה עליה, בשים לב לכך שחובת הדיווח למשטרה חלה רק במקרים בהם עולה חשד לביצוע עבירה כלפי קטינים או חסרי ישע.

ב"כ המערער טען טיעונים משפטיים שונים בנוגע לאי התקיימותה של עבירת האיומים בענייננו, והוסיף שהמערער הודה בעבירות בניגוד לעצתו.

בין היתר טען ב"כ המערער כי "הח"מ סבר כי לא מתקיימת כל עבירת אימים בפן המשפטי שלה הן לאור כך שאדם מת לא יכול לפגוע באחר, והאימים המיוחסים לנאשם הינם **יתאבד וירצח**, היינו לאחר התאבדותו...." [ההדגשה במקור].

לטענת ב"כ המערער, שגה בית משפט קמא משלא שקל לקולא את הנסיבות שהובילו למעצרו של המערער כמפורט לעיל, ומשלא התחשב ברצונו של המערער לטפל בעצמו ולשקם את חייו. כן שגה משלא נתן די משקל להודאת המערער, לחרטה שהביע, לחיסכון בזמן השיפוטי ולפירוק התא המשפחתי כתוצאה מפנייתו לפסיכיאטרית.

עוד נטען ששגה בית משפט קמא משלא לקח בחשבון את עברו הנקי של המערער, אשר לבדו, אמור היה להביא למיקום עונשו בתחתית מתחם הענישה ההולם, קל וחומר בהצטבר יתר הנסיבות. כן שגה בית משפט קמא משהחמיר בעונשו של המערער במטרה להעביר מסר מרתיע לציבור, וזאת על אף שמדובר במי שפנה מיוזמתו לטיפול.

אשר לנסיבות ביצוע העבירה, נטען שזו אינה נמצאת ברף גבוה, בשים לב לרקע שהוביל את המערער לאיים על המתלוננת - תחושת המצוקה, הבגידה והחשש שיישאר לבדו ולנוכח עדות המתלוננת במשטרה אשר מסרה שאינה חוששת מהמערער ושינתה עמדתה רק לאחר שיחה עם החוקרת. משכך, עתר ב"כ המערער לקביעת מתחם עונש הולם שתחתיתו מאסר מותנה ותמך עתירתו זו בפסיקה.

אשר לעונשו של המערער בתוך המתחם, נטען שנכון היה למקמו בתחתית המתחם. כן טען שהיה על בית משפט קמא להורות על הגשת תסקיר מבחן נוסף (שלישי במספר) ולהתאים למערער טיפול, מבלי להידרש לסיכום הפסיכולוגי ממטפלו של המערער, שכן זכותו של המערער שלא לוותר על סודיות רפואית. נטען, בניגוד לאמור בתסקיר, שפניו של המערער לשיקום בשים לב לכך שמדובר באירוע בודד שטופל על ידי המערער מיד מיוזמתו.

בהתחשב בכלל הנסיבות שפורטו, ובפרט הרקע לפתיחת התיק, טען ב"כ המערער כי היה מקום לסיים תיק זה בענישה צופה פני עתיד או להסתפק בימי מעצרו של המערער (כחודשיים).

בדיון מיום 8.9.2024 שב ב"כ המערער על טיעונו בכתב והוסיף שבהנתן שהפסיכיאטר שבדק את המערער לא התרשם שהוא מסוכן, אזי אין לייחס משקל לתסקיר שקובע ההפך.

נוכח כל אלו, ביקש הסנגור לקבל את הערעור, ולהורות על ביטול עונש המאסר בעבודות השירות, הקנס והפיצוי. לחילופין, עתר להשיב את הדיון לבית משפט קמא לצורך קבלת תסקיר משלים.

5. ב"כ המשיבה סמכה ידיה על גזר דינו של בית משפט קמא, אשר לשיטתה לא רק שאינו מחמיר עם המערער אלא שעשה עמו חסד, משלא השית עליו מאסר בפועל.

דיון והכרעה

6. לאחר שנתנו דעתנו לנימוקי הערעור, עיינו בגזר הדין ושמענו את טיעוני הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי המקרה שלפנינו אינו נמנה על אותם מקרי קיצון המצדיקים את התערבותנו. זה המקום להזכיר שככלל, ערכאת הערעור לא תתערב בעונש שהושת על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים, בהם נפל פגם מהותי בגזר הדין או שהעונש שהוטל חורג חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים [ראו, מיני רבים: ע"פ 5124/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (31.10.2023); ע"פ 1925/23 מדינת ישראל נ' אבו הדוואן, פסקה 7 (7.8.2023); ע"פ 5796/22 ג'ית נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (21.5.2023); ע"פ 5932/21 קורובקוב נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (13.7.2022); ע"פ 5806/22 מדינת ישראל נ' גריפאת, פסקה 8 (20.11.2022)].

7. במקרה שלפנינו, סבורים אנו שגזר הדין מנומק ומקיף, ולא נפלה בו כל טעות. כך, התייחס בית משפט קמא כדבעי לערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשי המערער, ובהם הצורך להגן על חירותן ושלוות נפשן של נשים בתא המשפחתי. תמימי דעים אנו עם מסקנת בית משפט קמא לפיה נסיבות ביצוע העבירות מצויות ברף חומרה גבוה, בשים לב לכך שמדובר באיומים שהפנה המערער כלפי רעייתו, בגדרם איים על חייה (ואף איים להתאבד), ועשה כן בנוכחות ילדיהם. ודוק, העובדה שהמערער חש מצוקה וחשש שמא המתלוננת תעזוב אותו, אינה מקהה מחומרת מעשיו, ואולי ההפך הוא הנכון. כפי שקבע בית משפט קמא, מאחורי תחושת המצוקה שחש המערער יכול ועומדת תפיסה כוחנית ורכושנית של המערער כלפי המתלוננת, המקנה משנה חומרה למעשיו. מטעם זה אף סבורים אנו שאין לראות בעובדה שדבר האיום נודע למשטרה שלא באמצעות המתלוננת כנסיבה שיש בה כדי להשפיע לקולא על מתחם הענישה.

8. בית משפט קמא סקר את מדיניות הענישה הנוהגת במקרים בעלי נסיבות דומות ולבסוף קבע כי מתחם הענישה ההולם בנסיבות ענייננו, נע בין מאסר קצר ועד 15 חודשי מאסר בפועל. מתחם זה, אשר נשען על פסיקה עדכנית ורלוונטית, מקובל עלינו ואין להתערב בו. בנקודה זו מצאנו להעיר שפסק הדין אליו הפנה ב"כ המערער [ע"פ (מחוזי מרכז-לוד) 7032-05-16 מדינת ישראל נ' מוסקוביץ' (31.5.2016)] לא אישר, כפי שנטען, מתחם ענישה המתחיל במאסר מותנה בגין עבירות דומות לענייננו, אלא שבאופן חריג, על אף שנמצא כי מלכתחילה היה מקום להשית על המשיב עונש מאסר בפועל, הוחלט בנסיבות אותו מקרה שלא למצות עמו את הדין ולהרחיב את משך המאסר המותנה שהושת עליו. אף לא מצאנו בפסק הדין אמירה המאשרת את המתחם העונשי שקבעה הערכאה הדיונית בנסיבות אותו מקרה, ומכאן שהוא אינו משקף את מגמת החמרה בענישה שחלה בשנים האחרונות בעבירות של אלימות במשפחה, אשר בתי המשפט מצווים לקחת חלק במיגורה, בין היתר באמצעות הטלת עונשים מכבידים ומרתיעים.

9. אשר לקביעת העונש בתוך המתחם שנקבע, נחה דעתנו שהעונש שהוטל על המערער מאזן נכונה בין כלל הנסיבות הרלוונטיות. כך, נשקלו לקולא עברו הנקי של המערער; החיסכון בעדות המתלוננת; העובדה שמדובר במעשה בודד שלא חזר על עצמו מאז ביצוע העבירה; הנתק בין המערער לבין המתלוננת; עדות המתלוננת במשטרה לפיה אינה חשה מאוימת מהמערער; והעובדה שהמערער שהה משך חודשיים במעצר עד לשחרורו בתנאים.

כל אלו הביאו את בית משפט קמא למקם את עונשו של המערער בחלק התחתון של מתחם הענישה ההולם, זאת על אף נסיבות רבות העומדות לחובתו, ובהן: התרשמות שירות המבחן שהמערער מאופיין בקווים נרקיסטיים ואובססיביים כלפי המתלוננת; הרקע לביצוע העבירה; ההתדרדרות במצבו הנפשי של המערער בסמוך לביצוע העבירות ופנייה לסמים ואלכוהול; העובדה שבעברו צרך המערער קנביס במשך 20 שנה; הערכת שירות המבחן כי מכלול נתוניו של המערער מעידים על מסוכנות גבוהה ונזקקות ממשית לטיפול, ומנגד התנגדות המערער להעביר לידי שירות המבחן תיעוד רפואי מהפסיכולוג המטפל בו לצורך התוויית הטיפול לו הוא זקוק, באופן שסיכל בסופו של דבר את האפשרות לשלבו בטיפול. ודוק, הגם שלא מוטלת על המערער כל חובה לוותר על החיסיון הרפואי, הרי שמצופה היה שיעשה כן ככל שפניו היו אכן לשיקום. משלא אפשר לשירות המבחן לקבל את מלוא המידע לצורך שילובו בטיפול, הרי שאין למערער להלין בעניין זה אלא על עצמו, ובנסיבות אלו ברי שאין מקום לקבל תסקיר נוסף בעניינו.

כאמור, חרף גורמי הסיכון השונים והעדר הליך טיפולי במסגרת שירות המבחן, העמיד בית משפט קמא את עונשו של המערער בחלק התחתון של מתחם הענישה והורה על ריצוי חמשת חודשי המאסר בעבודות שירות. בנסיבות אלו, ברי שגזר הדין, על כל חלקיו, אינו מחמיר עם המערער כלל ועיקר.

10. לפני חתימה, מצאנו להתייחס לטענת המערער לפיה גזר הדין לא נתן משקל מספק לרקע בעטיו בא תיק זה לעולם, תוך הפרת חובת הדיווח מצד הפסיכיאטרית אליה פנה המערער לטיפול. די אם נאמר שהטענה לא התבררה בפני בית משפט קמא, משפטית או עובדתית. מעבר לאמור, ובכך העיקר, המערער הודה והורשע בביצוע העבירה, כך שהשאלה אם בדין הועברה התלונה למשטרה, משנית היא. משנקבע שעונשו של המערער מוקם ממילא בחלק התחתון של מתחם העונש שנקבע, על אף קיומן של נסיבות הנזקפות לחובתו, סבורים אנו שאין מקום להתחשב במצבו מעבר להתחשבות לה זכה בגזר הדין.

11. לטענת ב"כ המערער לפיה אין מדובר בעבירת איומים בפן המשפטי נוכח העובדה כי האיום בהתאבדות קדם לאיום ברצח, וכי "אדם מת לא יכול לפגוע באחר", איננו סבורים כי ראוי להתייחס.

12. אשר על כן, הערעור נדחה.

המערער יתייצב בפני הממונה על עבודות השירות ביום 3.11.24 עד השעה 08:00 כשברשותו פסק דין זה ותעודה מזהה.

הממונה על עבודות השירות יהיה רשאי להציב את המערער בכל מקום עבודה ללא צורך בהחלטה שיפוטית נוספת.

13. המזכירות תמציא את פסק הדין לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

ניתן היום, ד' תשרי תשפ"ה, 06 אוקטובר 2024,
במעמד הצדדים.

מיכל ברנט, שופטת
בכירה
שמואל בורנשטיין, שופט
עמית מיכלס, שופט